

Vesterbro 20-9-2013

SSP

KRIMINALPRÆVENTIV LÆSEPLAN

Distrikt Vesterbro | Børne- og Ungdomsforvaltningen

Forslag til læseplan for Kriminalpræventiv undervisning i 0. - 10. klasse på Vesterbro

Afsnit	Side
Indholdsfortegnelse	1
Introduktion	2
Social Kapital	2
Selvværd	2
Medborgerskab	3
0.klasse læseplan	5
1.klasse læseplan	6
2.klasse læseplan	7
3.klasse læseplan	8
4.klasse læseplan	9
5.klasse læseplan	10
6.klasse læseplan	11
7.klasse læseplan	13
8.klasse læseplan	15
9. og 10. klasse læseplan	17

Introduktion

De fem skoler på Vesterbro; Engskolen, Gasværksvejens Skole, Oehlenschlägersgades Skole, Vesterbro Ny Skole og Tove Ditlevsens Skole har udarbejdet et hæfte, der skal ses som vejledning til den kriminalpræventive undervisning. Undervisningen i det kriminalitetsforebyggende bør foregå på tværs af alle fag og er ikke kun en klasselærer opgave.

Læseplanens intention er at i indskoling (0.-2.kl.) arbejdes der med elevernes sociale kapital. På mellemtrinnet (3.-5.kl.) er arbejdet med elevens selvværd i fokus og i udskoling (6.-9.kl.) ligger fokus på medborgerskab.

Læseplanen beskæftiger sig med tre typer kriminalpræventivt arbejde. De opbyggende indsatser, de forebyggende indsatser og de kriminalitets forebyggende indsatser.

De opbyggende indsatser er brede tiltag der fokuserer på at forberede vilkårene både på individ, men også samfunds plan. De forebyggende indsatser fokuserer på at undgå at problemer opstår eller forværres. De kriminalitetsforebyggende indsatser fokuserer på at forebygge kriminelle handlinger opstår eller gentages.

I hvert kapitel findes der et idékatalog til inspiration hvor læreren kan hente oplysninger, undervisningsmaterialer og metoder.

Social kapital

I indskolingen arbejdes der med elevens, klassens og familiens sociale kapital – en opbyggende indsats, som skal give elever og forældre muligheden for at skabe en god og tryk skolegang. Målet med indsatsen er at skabe rum for både social trivsel og udvikling af sociale kompetencer. Social kapital er en ressource, der udspringer af sociale bånd og positive netværk. Der er altså ikke tale om en egenskab ved én person. Den sociale kapital er derimod et udtryk for en sammenhængskraft i fx samfund, grupper, familier og skoleklasser. Ved at indgå i sociale relationer, baseret på netværk, normer og tillid, får individer adgang til nogle ressourcer, der så at sige udspringer af denne mellem menneskelighed. Således udgør den sociale kapital en ressource, der rækker udover individernes blotte fællesskab. ”Klassens sociale kapital” kan umiddelbart fremstå som et uhåndgribeligt og usynligt fænomen, men effekten af en høj social kapital er ikke til at tage fejl af. Forskningsbaserede undersøgelser viser en sammenhæng mellem social kapital og en lang række felter, som sundhed og helbred, kriminalitet og mobning. Vi finder det derfor vigtigt, at der i indskolingsårene dannes grundlag for opbygning af en stærk social kapital i klasserne. De nedenstående emner, der anbefales for indskolingsklasserne, beror derfor alle på at styrke klassens sociale kapital.

Selvværd

På mellemtrinnet er det særlig vigtigt, at der arbejdes med styrkelse af elevens selvværd. Selvværdsbegrebet refererer til børn og unges oplevelse af at have værdi i sig selv, en sikker forvisning om at være. Særligt forholdet til andre og følelsen af accept i fællesskabet er vigtig i den forebyggende undervisning. Dette udspringer af, at meget kriminalpræventiv forskning peger mod at netop højt selvværd, trivsel og tryk i fællesskabet nedsætter risikoen for, at den unge bliver tiltrukket af et kriminelt og uhensigtsmæssigt miljø. De nedenstående emner, der anbefales for mellemtrinnsklasserne, beror derfor alle på, at styrke selvværdet hos hver enkelt elev, samt at øge følelsen af tryk i skolen og fællesskabet.

Medborgerskab

I udskolingen anbefales det, at der arbejdes med begrebet medborgerskab – en opbyggende og forebyggende indsats, som skal klæde eleverne på til at tage aktiv del i vores demokratiske samfund.

Medborgerskabsbegrebet dækker over, at alle har mulighed for aktivt at bruge deres demokratiske rettigheder som borgere i vores samfund. En aktiv medborger tager ansvar for fællesskabet og udviser tolerance og imødekommehed overfor sine medborgere. Ishøj Kommune ser gerne, at alle unge i kommunen er aktive medborgere, men vigtigt er det at understrege, at alle er medborgere i kommunen uanset aktivitetsniveau. Det aktive medborgerskab betyder, at de unge opfordres til aktivt at tage del i og søge indflydelse på livet, livsvilkårene og udfoldelsesmulighederne. Det er derfor vigtigt, at der i udskolingsklasserne både undervises i de mere brede og generelle kriminalpræventive emner som alkohol, vold og trusler, men også i

demokrati, samfundsorientering samt mangfoldighed. De nedenstående emner der anbefales for udskolingsklasserne, beror derfor alle på, at opbygge det aktive medborgerskab.

0. klasse

Emner:

- Samværsregler
- God klassekammerat
- Forældresamarbejde

Mål:

- At eleverne laver klasseregler, der sikrer tryghed og trivsel i klassen og i skolen.
- At forældrene får kendskab til, forståelse for og accept af klassens regler, så de bakker op om dem i praksis.
- At alle føler sig ordentligt behandlet.
- At eleverne lærer at være en god ven og værdsætte venskab.
- At eleverne skal lære at lytte til, respektere og acceptere hinanden.
- At der løbende sættes fokus på legeregler.

Inspiration:

- "Forældre på banen" (Det Kriminalpræventive Råd, www.dkr.dk)

1. klasse

Emner:

- Klasseregler
- God klassekammerat
- Forælsresamarbejde
- Sikker i trafikken - gående

Mål:

- At eleverne laver klasseregler, der sikrer tryghed og trivsel i klassen og i skolen.
- At forældrene får kendskab til, forståelse for og accept af klassens regler, så de bakker op om dem i praksis.
- At eleverne skal lære at lytte til, respektere og acceptere hinanden.
- At forventninger med forældrene omkring samarbejdet med dem afstemmes.
- Sørge for at forældrene er trygge ved forældresamarbejdet og støtter op om det.
- At lære eleverne de grundlæggende regler i trafikken samt forståelse af vigtigheden i at følge dem.

Inspiration:

- "Gåprøven" (www.sikkertrafik.dk)
- "Vaks på vejen – om at gå i trafikken" (www.sikkertrafik.dk, www.dr.dk/abc-tv)
- "Gode og dårlige kammerater" (www.dfi.dk)
- "Tidlige spor – forebyggelse af mobning blandt de mindste børn" (www.dcum.dk)
- "Den usynlig klassekammerat" (www.EMU.dk)
- Besøg af politiet med fokus på trafik
- "Forældre på banen" (Det Kriminalpræventive Råd, www.dkr.dk)

2. klasse

Emner:

- Trivsel og mobning
- Konflikthåndtering
- Sikker i trafikken - cyklende

Mål:

- At eleverne i samarbejde med læreren, og forældrene, får opbygget nogle fælles klasseregler.
- At eleverne fokuserer på at være en god kammerat.
- At eleverne bliver bevidste om deres sprogbrug, og hvordan de bruger det.
- At eleverne arbejder hen imod at løse egne konflikter.

Inspiration:

- "Grib konflikten – om konstruktiv konflikthåndtering i folkeskolen"
- (Det Kriminalpræventive Råd, www.dkr.dk)
- "Gode og dårlige kammerater" (Det danske filminstitut, www.dfi.dk) (film i undervisningen – man kan bl.a. låne temapakker)
- "Tidlige spor – forebyggelse af mobning blandt de mindste børn" (www.dcum.dk)
- www.sammenmodmobning.dk
- www.mobbeland.dk
- www.dkr.dk (samspillet) – et spil til forældremødet for at få en dialog i gang
- omkring holdninger, værdier etc.)

3. klasse

Emner:

- Mobning og gruppepres
- Trivsel
- God klassekammerat

Mål:

- At eleverne i samarbejde med lærerne og forældrene får opbygget nogle fælles klasseregler.
- At skabe fælles holdninger i forældregruppen til mobning, brug af SMS og chat.
- At eleverne efterhånden selv kan håndtere deres konflikter.
- At fremme sunde fritidsinteresser hos eleverne, og præsenterer dem for forskellige lokale aktiviteter.
- At eleverne lærer at færdes sikkert på en cykel samt får kendskab til regler for cykler.

Inspiration:

- "Gode og dårlige kammerater" (Det danske filminstitut, www.dfi.dk)
- www.mobbeland.dk
- www.sammenmodmobning.dk
- "Grib konflikten – om konstruktiv konflikthåndtering i folkeskolen" (www.dkr.dk)
- www.brugkonflikten.dk
- "Konflikthåndtering og mægling i grundskolen – et vejlednings- og inspirationsmateriale" (www.dcum.dk)
- www.dkr.dk (samspillet) – et spil til forældremødet for at få en dialog i gang
- omkring holdninger, værdier etc.
- www.sikkertrafik.dk

4. klasse

Emner:

- Klasseregler i samarbejde med elever og forældre
- Konflikt håndtering
- Forventninger til forældresamarbejdet og forældreansvar
- Mobbepolitik
- Identitet (sprog)
- Fritidsaktiviteter

Mål:

- At eleverne laver klasseregler, der sikrer tryghed og trivsel i klassen og i skolen.
- At eleverne bliver i stand til at agere hensigtsmæssigt i samvær med andre og
- at eleverne opnår forståelse for andre elevers væremåde og handlinger.
- At forældrene får kendskab til, forståelse for og accept af klassens regler, så de bakker op om dem i praksis.
- At forældrene er deres ansvar bevidst.
- At eleverne bliver i stand til at sige fra og sætte egne grænser. At eleverne opnår forståelse for andres grænser.
- At eleverne bliver i stand til at træffe hensigtsmæssige beslutninger, i de situationer de møder.
- At fremme sunde fritidsinteresser hos eleverne.

Inspiration:

- "Grib konflikten" (Det Kriminalpræventive Råd, www.dkr.dk)
- Center for konfliktløsning (www.konfliktloesning.dk)
- www.brugkonflikten.dk
- Samspillet – mellemtrinet. (Det Kriminalpræventive Råd, www.dkr.dk) – spil om regler til brug på forældremøde
- "Så er festen slut, Tobias! Og andre noveller til den kriminalpræventive undervisning på mellemtrinet" (www.krogshforlag.dk)
- "Tre film om mobning" (Det Kriminalpræventive Råd, www.dkr.dk)
- "Mobning kan stoppes – Håndbog i bekæmpelse af mobning" (www.forlagene.dk/Billesoe)
- Sikkerchat.dk (www.sikkerchat.dk)
- "Dit liv – dit valg" (Det Kriminalpræventive Råd, www.dkr.dk)
- www.mobbeland.dk
- www.bornsvilkar.dk
- "Mobning - skal ud af skolen" (www.dcum.dk)
- www.fritidsguiden-vesterbro.dk

5. klasse

Emner:

- Klasseregler i samarbejde med elever og forældre
- Forventninger til skole/hjem- samarbejdet
- Kriminalitet (Fokuspunkt: Butikstyveri og hærværk via skolens betjent)
- Identitet
- Mobbepolitik
- SMS, chat og billeder
- Fritidsaktiviteter
- Rygning
- Fyrværkeri

Mål:

- At eleverne laver klasseregler, der sikrer tryghed og trivsel i klassen og i skolen.
- At skabe fælles holdninger i forældregruppen.
- At eleverne bliver bevidste om konsekvenserne ved at begå butikstyveri og hærværk.
- At eleverne bliver i stand til at sige fra og sætte egne grænser.
- At eleverne opnår forståelse for andres grænser.
- At eleverne bliver bevidste om, hvilke følelser der kommer i spil ved det skrevne ord.
- At øge elevernes indsigt i lokalområdets fritidsaktiviteter.
- At eleverne får kendskab til tobakkens sundhedsskadelige virkninger.

Inspiration:

- Samspillet – mellemtrinet. (www.dkr.dk) – spil om regler til brug på forældremøde
- www.dkr.dk/skoler: Det Kriminalpræventive Råds hjemmeside om, hvordan man kan forebygge indbrud og hærværk på skolen.
- "Dit liv – dit valg" (Det Kriminalpræventive Råd, www.dkr.dk)
- "Grib konflikten" (Det Kriminalpræventive Råd, www.dkr.dk)
- "Gode og dårlige kammerater" (Det danske filminstitut, <http://www.dfi.dk/dfi/undervisning/godeogdaarlige-kammerater>)
- "Hvad gør I ved skolevold? Noveller til kriminalpræventivt arbejde og danskundervisning" (www.kroghsforlag.dk)
- www.sikkerchat.dk
- Børns Vilkår (www.bornsvilkar.dk)
- www.brugkonflikten.dk
- www.fritidsguiden-vesterbro.dk
- Kræftens Bekæmpelse (www.cancer.dk/sundskole/rygning)
- Sundhedsstyrelsen (www.sst.dk)

6. klasse

Emner:

- Klasseregler
- skole/hjem-samarbejde
- Grænsesøgning
- Pubertet
- Kriminalitetsforbyggende arbejde
- SMS og chat
- Rusmidler
- Forældreansvar
- Fritid og fritidsinteresser

Mål:

- At eleverne i samarbejde med læreren fastsætter nogle faste regler for klassen.
- At man på første forældremøde gør det tydeligt overfor forældrene hvad man ønsker af skole/hjem - samarbejdet.
- At eleverne bliver bevidste om egne og andres grænser, samt hvilke signaler de sender.
- At eleverne bliver bevidste om puberteten og får redskaber til at takle samt tale om puberteten.
- At indgå i dialog med eleverne om regler, tyveri, holdninger, forventninger, sms, chat, billeder etc.
- At eleverne får kendskab til rusmidler, dets virkninger og de flertalsmisforståelser, der er forbundet med rusmidler.
- At give forældre redskaber til at takle de unge, samt være i dialog med dem omkring ansvar, regler etc.

Inspiration:

- www.dkr.dk (samspillet) – (et spil til forældremødet for at få en dialog i gang omkring holdninger, værdier mm.)
- "Dit liv – dit valg" (Det Kriminalpræventive Råd, www.dkr.dk)
- www.sikkerchat.dk
- www.brugkonflikten.dk
- www.ringstedprojektet.dk (Om unges risikoadfærd og flertalsmisforståelser)
- www.dkr.dk/skoler: Det Kriminalpræventive Råds hjemmeside om, hvordan man kan forebygge indbrud og hærværk på skolen
- "Alle de andre gør det" - om tobak og flertalsmisforståelser)
- (Det Kriminalpræventive Råd, www.dkr.dk)
- "Børn, unge og alkohol – information til forældre"
- (Sundhedsstyrelsen, www.sst.dk)

- "Snak om tobak" (Kræftens Bekæmpelse, www.cancer.dk)
- Tobaksskaderådet (www.tobaksskaderaadet.dk)
- www.altomalkohol.dk (Om børn, forældre og alkohol)
- Besøg af politiet i samarbejde med SSP omhandlende tyveri
- Besøg af SSP med klikker om flertalsmisforståelser
- www.fritidsguiden-vesterbro.dk

7. klasse

Emner:

- Klasseregler
- Skole/hjem samarbejde
- Forældreansvar
- Flertalsmisforståelser
- Rusmidler/alkohol
- Identitet
- Seksualitet

Mål:

- At eleverne laver klasseregler, der sikrer trykthed og trivsel i klassen og i skolen.
- At man på første forældremøde gør det tydeligt overfor forældrene hvad man ønsker af skole /hjem – samarbejdet.
- At give eleverne kendskab til sociale overdrivelser, så de bliver opmærksomme på, at de skal forholde sig kritisk til medier, venner mm. Samt give dem indsigt i mekanismen omkring flertalsmisforståelser.
- At eleverne får kendskab til de mest udbredte rusmidler, hvordan de virker og hvordan man bliver afhængig, og ikke mindst de konsekvenser det kan have.
- Der skabes et forum, hvor den unge kan tage stilling til og udveksle erfaringer og holdninger til rusmidler.
- At diskutere værdier, signaler, fremtoning og gøre de unge bevidste om disse. Lære de unge at stå fast på deres værdier og holdninger, give udtryk for dem samt, at sige fra i forhold til andres forventninger.
- At give de unge et mere nuanceret billede af kærlighed og seksualitet. Lære de unge at tale om det på en fornuftig (mellemlum for meget) måde samt at signalere egne grænser og at respektere egne grænser.

Inspiration:

- Samspeilet – et spil til forældremødet for at få en dialog i gang omkring holdninger, værdier etc) <http://www.dkr.dk/samspeilet-udskolingen>
- Flertalsmisforståelser: www.ringstedprojektet.dk (om unges risikoadfærd og flertalsmisforståelser)
- Det Kriminalpræventive Råd (www.dkr.dk)
- Politiet kommer ud til en snak omkring straffeattest, våbenlov samt røveri.
- www.altomalkohol.dk (unge, forældre og alkohol)

- www.goda.dk (Om unge, forældre og alkohol)
- "Kort om alkoholdialog": www.alkoholdialog.dk
- Sundhedsstyrelsen (www.sst.dk)
- Lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 16 år (www.retsinfo.dk)
<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=132387>
- En teenager i familien – arrangement fra BUF og Folkesundhed København hvor forældregruppen får hjælp til at sætte fokus på alkohol, risikoadfærd, festerforældre-netværk m.m.
- www.sexogsamfund.dk
- Seksualitet (www.dfi.dk)
- Homoseksualitet (www.denforbandedekaerlighed.dk - også som foredrag man kan bestille gratis)

8. klasse

Emner:

- Klasseregler
- Skole /hjem-forældreansvar
- Grænser
- Alkohol og rusmidler
- Vold /kriminalitet
- Seksualitet
- Grupper og gruppepres

Mål:

- At eleverne laver klasseregler, der sikrer tryghed og trivsel i klassen og i skolen.
- At man fastholder et tæt skole /hjem samarbejde med forældrene, og at forældrene inddrages aktivt i elevens skolegang.
- At eleverne skal have en forståelse af hvad deres egne grænser er, og lære at respektere andres grænser, også selvom de er forskellige fra ens egen.
- At eleverne får kendskab til de mest udbredte rusmidler, hvordan de virker og hvordan man bliver afhængig, og ikke mindst de konsekvenser det kan have.
- Der skabes et forum, hvor den unge kan tage stilling til og udveksle erfaringer og holdninger til rusmidler.
- At eleverne får en forståelse af, hvilke konsekvenser det har at begå kriminalitet.
- At eleverne bliver opmærksomme på de flertalsmisforståelser og gruppepresmekanismer, der er på spil, når det handler om rusmidler, kriminalitet, knallertkørsel, sex m.m.
- www.sexogsamfund.dk
- Seksualitet (www.dfi.dk)
- Homoseksualitet (www.denforbandedekaerlighed.dk - også som foredrag man kan bestille gratis)
- At eleverne skal reflektere over hvorledes man som individ og gruppe kan agere i situationer med gruppepres.

Inspiration:

- Samspillet (dialogspil for klassen om samvær, tiltænkt forældremødet, [www. dkr.dk](http://www.dkr.dk))
<http://www.dkr.dk/samspillet-udskolingen>
- Grænser og ansvar "En stille aften" (Det Kriminalpræventive Råd, www.dkr.dk)
- Holdninger "Rigtigt og forkert - En publikation om unges holdninger" (Børnerådet, www.brd.dk)
- Vold (www.voresansvar.servicestyrelsen.dk),

- Kærestevold (www.ditforhold.dk)
- Sundhed, selvværd og samvær ("Tackling 2") (kan bestilles på www.alinea.dk. Derudover kan der også bestilles materiale om emnet gennem www.bufnet.kk.dk /skole)
- Alkohol (www.altomalkohol.dk), Om unge, forældre og alkohol)(www.sst.dk)
- Tobak (www.liv.dk) og (www.cancer.dk)
- Kriminalitet generelt (www.dkr.dk)
- Besøge sex og samfund med klassen (www.sexogsamfund.dk)
- Grupper/gruppepres (www.boernsvilkar.dk)

9. og 10. kl. klasse

Emner:

- Klasseregler
- Skole/hjem-forældreansvar
- Rusmidler/misbrug
- Kriminalitet/Vold
- Flertalsmisforståelser
- Det gode liv
- Seksualitet

Mål:

- At eleverne laver klasseregler, der sikrer trykthed og trivsel i klassen og i skolen.
- At man fastholder et tæt skole /hjem samarbejde med forældrene, og at forældrene inddrages aktivt i elevens skolegang.
- At eleverne får mulighed for at tage stilling til og udveksle erfaringer og holdninger til rusmidler, misbrug, vold, kriminalitet, kærester, sex, etc.
- At eleverne bliver opmærksomme på de flertalsmisforståelser og gruppepresmekanismer, der er på spil, når det handler om rusmidler, kriminalitet, knallertkørsel, sex m.m.
- At eleverne skal reflektere over hvorledes man som individ og gruppe kan agere i situationer med gruppepres.
- At indgå i dialog med eleverne om vold og kriminalitet med henblik på at den enkelte elev får mulighed for at tage stilling til, hvad der er et godt liv for ham eller hende, og hvad dette kræver af eleven.
- At eleverne skal bevidstgøres om deres egen seksualitet samt respekten for andres.

Inspiration:

- Samspillet - dialogspil for klassen om samvær, tiltænkt forældremødet (Det Kriminalpræventive Råd, www.dkr.dk), <http://www.dkr.dk/samspillet-udskolingen>
- Alkohol (www.altomalkohol.dk), om unge, forældre og alkohol
- Rusmidler (unges-misbrug.servicestyrelsen.dk, www.sst.dk)
- Misbrugsproblematikker (www.uturn.dk)
- Doping (www.undervisning.doping.dk)
- Tobak (www.liv.dk) og (www.cancer.dk)
- Kriminalitet generelt (www.dkr.dk)
- Vold (voresansvar.servicestyrelsen.dk)

- Kærestevold (www.ditforhold.dk)
- Besøge dommervagten /fængsel
- Grupper/gruppepres (www.boernsvilkar.dk)
- Grænser og ansvar "En stille aften" (Det Kriminalpræventive Råd, www.dkr.dk)
- Holdninger "Rigtigt og forkert - En publikation om unges holdninger" (Børnerådet, www.brd.dk)
- Sundhed, selvværd og samvær ("Tackling 3") (kan bestilles på www.alinea.dk)
- Derudover kan der også bestilles materiale om emnet gennem www.bufnet.kk.dk /skole.
- Seksualitet (www.DFI.dk) www.sexogsamfund.dk
- Homoseksualitet (www.denforbandedekaerlighed.dk)